

Vil returnere medalje

Frontkjemper slåss for minnesmerke

Foto: SCAN-FOTO

Minnesmerke. Tidligere frontkjemper Helge N. Wiig ved steinen som han og Finn Faye-Lund vil ha til minnesmerke.

I 1948 ble Fredrikstad-mannen Finn Faye-Lund dekorert av finske myndigheter for sin innsats i Vinterkrigen 1939/40. Nå truer han med å sende medaljen tilbake fordi finske myndigheter ikke vil la norske frontkjemper reise et minnesmerke over dem som falt i Fortsettelseskrigen fra 1941 til 1944.

Av VIGGO NILSEN

Selv om Faye-Lund selv ikke deltok i disse krigshandlingene i Finland, har han deltatt aktivt i arbeidet med å få til et minnesmerke i nærheten av Rovaniemi i finsk Lappland. Han er en nær venn av initiativtakeren Helge N. Wiig og har lagt ned mye arbeid for å få til minnesmerket.

– Særlig etter at stortingspresident Jo Benkow satte seg i swing for å hindre at det ble reist et minnesmerke, har jeg forsøkt å bruke den innflytelsen jeg måtte ha, forteller han til Fredrikstad Blad.

– Man kan mene hva man vil om frontkjempernes innsats i Finland under krigen, men jeg forstår ikke at noen kan ha noe imot at det kommer et minnesmerke, fortsetter han.

– For Finland

Faye-Lund er svært oppsatt på å presisere at de som deltok i kampene i Finland og også de som meldte seg til Den norske Legion i 1941 først og fremst var opptatt av å kjempe for Finland. Det var derfor de meldte seg. Selv deltok han også som frivillig på finsk side under Vinterkrigen mot Sovjet i 1939/40.

– Vi som kom hjem fra den krigen, ble nærmest helter. De som fortsatte å kjempe for Finland fra 1941 til 1944 ble sett på som forrædere fordi de gjorde dette under tysk kommando. Jeg forstår at andre kan oppfatte det annerledes enn vi som meldte oss

til tjeneste, men vi var unge idealister som ville kjempe for Finland mot det kommunistiske Sovjet, sier Faye-Lund.

– Mangler nyanser

Den norske innsatsen på østfronten er lite kjent blant nordmenn flest idag. 6000 nordmenn deltok under tysk kommando. 900 av dem falt hvorav nesten 200 på den finsk-sovjetiske fronten hvor gjenlevende vil plassere det omstridte minnesmerket.

– Det er skremmende hvor lite nyansert synet på frontkjemperne har vært, synes Faye-Lund. I debatten om minnesmerket blir vi sammenlignet med dem som var vakter i tyske fangeleire og fengsler. Det har ikke noe med virkeligheten å gjøre. Vi var soldater og de fleste av oss hadde heller ingen tilknytning til NS – i hvert fall ikke vi som meldte oss til Den Norske Legion, hevder han.

Aktiv. Finn Faye-Lund har lagt ned mye arbeid for å få til et minnesmerke over falne frontkjemper i Finland.

– Kjemp for Finland

Faye-Lund er svært opptatt av at det først og fremst var Finlands sak det ble fokusert på da «Den Norske Legion» ble opprettet etter at Tyskland hadde brutt med Stalin og gått til angrep på Sovjetunionen i 1941. Han peker blant annet på at den finske generalkonsul i Oslo var med på et stort propagandamøte i Oslo for å skaffe rekrutter. Det meldte seg da også mer enn 1000 unge nordmenn, og det var først og fremst personer uten tilknytning til Nasjonal Samling som meldte seg.

– Vi var kanskje litt blåøyde, men vi trodde det faktisk da vi ble forespeilet en norsk bataljon uten tysk befal og med norske uniformer, forteller Faye-Lund.

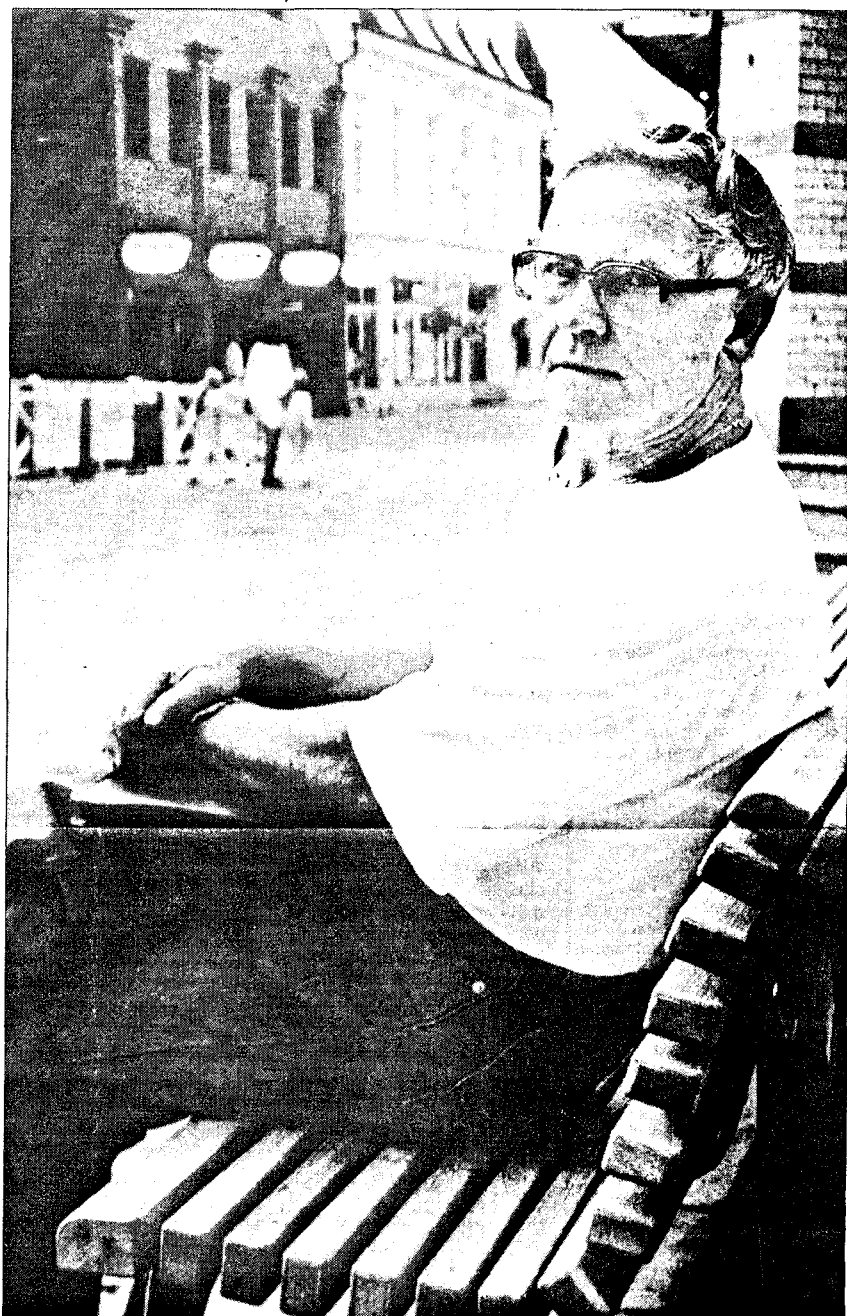

Foto: VIGGO NILSEN

Skarp reaksjon

– Da vi endelig ble sendt til fronten vinteren 1942, viste det seg dessverre at bataljonen havnet ved Leningrad i stedet for i Finland som vi hadde regnet med. Noen mulighet for å protestere da hadde vi imidlertid ikke. Den som hadde forsøkt å stikke av, ville blitt skutt, slår Faye-Lund fast.

På restene av «Den norske Legion» ble så «Skibataljonen» opprettet. Det ble også en tilnærmet ren norsk avdeling, og det var den som kjempet og nærmest ble tilintetgjort langt inne i de finske skoger. Det er i dag langt inne på russisk territorium. Det er de nesten 200 som falt her som skal minnes med det omstridte minnesmerket.

Faye-Lund har skrevet et krast brev til den finske ambassade som reaksjon på at finske myndigheter har trukket tilbake tillatelsen til å plassere et minnesmerke utenfor Rovaniemi.

«Som deltaker i Vinterkrigen 1939-40, var jeg tilstede da Feltmarskalk Mannerheim ved krigens slutt takket oss frivillige for innsatsen, og uttrykte håpet om at vi kom tilbake dersom landet igjen skulle trenge vår støtte.

Mange av oss fulgte oppfordringen, og sammen med oss mange flere enn dem som deltok i vinterkrigen. Svært mange av disse ble igjen i Finlands skoger, og det er dem dette minnesmerket gjelder. Disse unge soldaters innsats og offer står i grell kon-

trast til de finske myndigheters oppførsel dersom de velger å bøye av etter påtrykk fra visse krefter i Norge.

Personlig vil jeg understreke min reaksjon på dette ved å returnere medaljen jeg mottok av Finlands ambassadør i 1948 for innsatsen i Vinterkrigen.»

Svaret fra den finske ambassaden er svært rundt i formen. Der understrekes det at finske myndigheter ser svært positivt på frontkjempernes innsats i Finland. Likevel kan ikke finske myndigheter bidra til at det kommer et minnesmerke fordi det vil komme en kraftig reaksjon fra norske myndigheter.